

נמר בלי שנים

להלן נאומים של ח"כ אורי אבנרי בדיון על ביטול מנגנון המימשל הצבאי.

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, יום זה הוא יום של נצחון מוסרי גדול לכל בעלי הרצון הטוב במדינה, לאנשי המוסר, השלום והקידומה.

מאז תום מלחמת העצמאות, כשאך פשטנו את מדינה הרמנו את קולנו נגד קיום המימשל הצבאי — ראינו בו חרפה למדינה, סכנה לסדריה השלטון בה, פגיעה בבטחון המדינה, וביוון למדי צבאנו — צבא של הגנה ושלום, ש' הולבשו על כנגנון דיכוי.

הרעילו את הבאות

היינו אז מעטים ובודדים. הוקיעו אותנו בראש חוצות. הושמצנו, גם מעל במה זו, כעוכרי ישראל, כמחבלים ב' בטחון המדינה, כעוזרי המרגלים, כירידי עבד אל נאצר. אולם לא הרפינו ממאמצינו. הלכנו לבתי הדין, נעצרנו פעמים רבות, הוכינו עד זוב דם בהפגנות. וכאשר באנו אל שערי הכנסה, כדי להביע את מחאתנו בצורת עצומה, גורשנו בחרפה על ידי המשמר.

עשינו מה שעשינו, כי ראינו בכך המשך ישיר לשרותנו הקרבי בימי המלחמה, למען עתיד המדינה ובטחונה.

מרדכי סורקים (רפ"י): (קורא קריאת ביניים בלתי אומבנת).

אורי אבנרי: זה היה בזמן שאתה היית עדין במפא"י.

והנה, אחרי כל אלה, בא היום ראשה הממשלה ושרה בטחון ומדיע שהמימשל הצבאי "נעשה עם הזמן מיותר".

"עם הזמן" — איזה זמן? מה התשנה? יתירונא לראשה הממשלה אומץ הלב וגילוי הלב לומר: שום דבר לא השתנה! שום נתונים בטחוניים לא השתנו.

דעתה הקלה היא שהשתנתה, הודות למאבקים הבלתי נלאה של שותריה הקודמים.

עתה מכירה הממשלה באמת, שאנו העלינו אותה מאז ומתמיד: שאין שום קשר בין המימשל הצבאי והבטחון, שאין לו יד בריגול הנגדי, שלא עשה דבר — זולת שרות האינטרסים הממלכתיים של מפא"י. וזה במחיר העכרת ה' אוירה בקרב ערביי ישראל.

ניק זה כבר נעשה — ועכשיו שאלה גדולה היא אם ניתן בכל לתקנו, ללא מאמץ עצום מצידנו.

המימשל הצבאי הרעיל את בארות הרצון הטוב, וכך יצר קרקע צמיחה למרגלים ולמ' שתפיפעולה עמם.

לפי אותם השיקולים שעליהם מדברת הממשלה כיום, אפשר היה לבטל את המימשל הצבאי לפני שבצעשרה שנה, לפני עשר שנים, לפני חמש שנים.

אנו גאים על הצחון המוסרי, אולם, כבוד היושב ראש, אין אנו יכולים להתפאר בנצחון מעשי.

אנחנו לימודי נסיון, אותנו אי אפשר לרמות. והרי מעשה זה הוא מלאכה מחשבת של הוגאה, של אחיזת עיניים. היהפוך כושי עורו, ונמר חברבורותיו?

הכושי הזה נשאר שחור משחור. את הנמר לקחו, גזרו את שפמו, צבעו את עורו, ועתה מנסים לספר לציבור שזה כלביבית תמים.

אולם טיפת ההגשם הראשונה תשטוף את הצבע המלאכותי. השפם יצמח מחדש, והנמר יגלה שוב את ציפורניו.

ולמה לדבר על מחר? הרי רק אתמול ראינו דוגמה. הפ' גנה נאצלת של הוזהות עם אבל קורבנות כפרקאסם נבלמה במחסומי המשטרה. רק אתמול!

היועץ המשפטי סירב לעכב את ההליכים המשפטיים נגד הגנשים האידיאליסטיים שהשתתפו בשיירת האחווה הגדולה, אבל הוא ציחה לעכב את ההליכים נגד הבריונים הפוגרו' מיסטיים, שהתכוננו לעשות בהן שפטים.

נקישה בדלת ב-3 בבוקר

כבוד היושב ראש, אנחנו פרופסורים לענייני המימשל ה' צבאי. הקדשנו לו אלפי שעות מחיינו. האם יספרו לנו כי ביטול המנגנון הפיקטיבי של המימשל פירושו ביטול מיש' טרהדיכוי, אשר המימשל רק שימש לו כיסוי חיצוני?

עיקרו של המימשל הוא הוצאת האוכלוסיה הערבית מחוץ לחוק.

גביה, וגם לגבי ידידיה העירביים, נשארנו בתוקפן תק' נות החירום הבריטיות, אשר עליהן אמר שרה המשפטים של ממשלת ישראל, כי אפילו בגרמניה הנאצית לא היו כדוגמתן.

משמע: בישראל, המתפארת באדרת של מדינת חוק, ניתן בכל רגע לאסור אדם ללא משפט וללא שופט, להגלות אדם מכיתו מכפרו, לרתק אותו בשפתו (או הרחק מכיתו) בצורה שתפקירו לחרפת רעב, להפקיע את ארמנו על ידי סגירת השטח ותחבולות דומות, להשפילו, להגביל את חופש' התנועה שלו, לשלול את פרנסתו, להעמידו לדין בפני בתי משפט צבאיים.

כל החוקים האלה י"שארו בתוקפם. גם מחר יקישו על דלתות בשעות הקטנות של הלילה, כדי להביא תיפוחי ייר הגזרות מאסר, הגלייה ורעב.

רק נושא המכתבים ישתנה — ואולי לא הוא ישתנה, אלא רק המדים שילבש.

קיימת ממשלה סודית!

הבה ונאמר פעם דברים מפורשים: לגבי האוכלוסיה ה' ערבית במדינה קיים מישר קולוניאלי. מישר מיוחד ב' מינו, כי זהו המישר הקולוניאלי היחיד בעולם שהוא — בגלל נסיבות מיוחדות — נמצא בתוך תוכה של מדינת ה' כטרופולין.

מי שליט במשטר זה?

דיויד הכהן (מפא"י): אתה עובר כל גבול! אינך תופס מה אתה אומר!

אורי אבנרי: אני אחראי לכל מילה שאני אור' מר. אין אולי נושא שאותו חקרתי כפי שחקרתי נושא זה. אין נושא שאני מצוי בו כמו בנושא זה. הקדשתי לו אלפי שעות מחיי. הלוואי וראשה הממשלה

היה מצוי בנושא זה כמוני. אני חושש שלראש' הממשלה לא היה מעולם הפנאי לחקור את הנושא כפי שאני חקרתי אותו.

מי שליט במשטר זה? המושל הצבאי לא שלט מעולם. כולנו ידענו זאת. בשטח הערבי קיימת ממשלה שלמה, ממשלה סודית ובלתי חוקית, שאיש אינו יודע מי חבריה, וכיצד היא מחליטה.

דיויד הכהן

סוכניה משוכצים במשרדי ממשלה שונים, החל במינהל מקרקעי ישראל, עבור דרך משרד החינוך, וכלה במשרד הרותות, החלטות גורליות, הקובעות חיידאדם מתקבלות אישם ומועברות ללא ניי' רות, בחשאי, במחתרת. בי' שיחות פרטיות בטלפון.

כך נקבע מי ילך לסמינר למורים; מי יקבל טרקטור; מי יכהן כפקיד ממשלתי; מי יקבל כספי סעד; מי ייבחר לכנסת; מי ייבחר למועצה מקומית, ואם בכלל תהיה מועצה — אלף ואחת החלטות שהן הצד השני של מטבע הסרוד.

מפיים מספקת את האלבי

מה ישתנה מכל אלה? שום דבר לא. מה שעשה המימשל הצבאי, יעשה עתה מישהו אחר.

לכן אין לבנו שמח ברגע זה. נחלנו נצחון מוסרי. אולם המאבק האמיתי עוד לפנינו.

מכשלת אשכול ממשיכה בקו הבר'גוריוני, ללא ב'גוריון. ולא לחינם שיבחה אותה חבר'הכנסת דיון.

הממשלה ממשיכה באותו קו, ואולי בצורה מחוכמת יותר, כי היא מוסווית יותר. עתה, כאשר מפיים נותנת יד להתחסדות זאת, כאשר מפיים מספקת לה אלבי, רמאבק יהיה קשה יותר.

אך האבק נאבק על השינוי האמיתי, היכול לבוא עם החלפת המישר במדינה כולה.

בתום הדיון נמנע ח"כ אבנרי מן ההצבעה על הצעת ההחלטה שאישרה את הודעת הממ' שלה בדבר ביטול מנגנון המימשל הצבאי. במקו' מה הגיש אבנרי את הצעת ההחלטה, הבאה, שרק הוא עצמו הצביע בעדה:

אורי אבנרי: והרי הצעת הסיכום של סיעת העולם הזה — כוח חדש.

(1) הכנסת קובעת שאין בהודעת הממשלה כדי להביא לשינוי מהותי במצב הקיים.

(2) הכנסת קוראת לממשלה להביא מיד בפני הכנסת, לאישורה, הצעת חוק לביטול תקנות ההגנה (שעת חרום) 1945, וכן כל תקנות החרום שנתקבלו על ידי השלטת הקולוניאלי דאז.

(3) עד לביטול התקנות הנ"ל, קוראת הכנסת לממשלה שלא להעביר את הסמכויות, שהוענקו למנגנון המימשל ה' צבאי, לכל מנגנון או גוף אחר, אלא לשלב את ערביי ישראל במדינת החוק הדימוקרטית.

(4) הכנסת קובעת כי קיום המימשל הצבאי עד כה לא שרת את בטחון המדינה, פגע בצביונה הדימוקרטי, והיווה מכשול לשלום.

היא מוקפת אויבים. מצד אחד, ישנה ציפיה לשלום, ומצד שני לעג והכרות מלחמה פעמיים בשבוע או אחת לשבועיים... אתה מבין זאת, אולי גם אני אבין זאת. בכל זאת, לשכוח את הכל כליכך בקלות, ולא לרצות להבין? זה לא ראשיגר לשלום.

אל תאמרו זאת בפרחים — בכפר קאסם...

זה לא נגמר אותו יום ארוך ונוגע. במסגרת הצעה לסדר היום, העלה אמיל חיבני את פרשת סגירת כפר קאסם ביום האבל, ומניעת כניסתם של ח"כים ואחרים. צבי דינשטיין, סגן שרה בטחון, הצדיק את המצור בתירוצים השדופים הרגילים של בטחון המדינה. הוא טען כי המודיעים הסודיים גילו שמסיתים ומדיחים התכוננו לבוא לכפר.

נסלתי את רשות הדיבור כדי להציע להעביר את העניין להעדה. זה היה אבוד מראש, אבל ניתן לי לומר כמה מילים על הפרשה:

אורי אבנרי: ... מה זאת אומרת "מדיחים ומסיתים"? מי הם אלמנטים מסיתים? גם אני אני ביקשתי רשיון מהמושל הצבאי לבוא ביום הזה לכפר קאסם!

אזב שרף (מפא"י): יכול להיות שכן.

אורי אבנרי: הייתי בכפר קאסם לפני שנה. אז לא העוו לסגור את הכפר, מפני שזה היה ערב בחירות, וזה לא היה נעים.

נסעתי אז בראש שיירה גדולה. אמרנו מה שאמרנו, והמודיעים שלך יכולים להגיד לך בדיוק מה אמרנו. לא היו אלה דברי הסתה, אלא דברי אחווה. הנחנו גלעד גדול של פרחים במקום האסון. הלכנו יחד, יהודים וערבים, בשקט, בלי לומר מילה, וכל אחד שם פרח אחד במקום האסון. זה היה מעשה המדיחים והמסיתים, וזה בדיוק מה שרצינו לעשות השבוע.

כבוד סגן השר — ואני מוכרך לומר: כבוד הממשלה, כבוד המשרד, ואולי כבוד כמעט כל הביט — אין ירוח שאירע במקום הזה פשעי מלחמה חמרי וטראגי... מדינת ישראל הסיקה את המסקנות, ערכה משפט של פשעי מלחמה. מעטות המדינות בעולם שעשו כמות. אני גאה בכך. למה לכם לקלקל זאת?

עשינו דבר יפה. למה לכם לקלקל זאת? אתם הייתם צריכים לזיזם בעצמכם יום של המיידות, יום שיוכיח לעולם כולו שאנחנו שונים מעמים אחרים, שאנחנו מתייחסים גם לפשעי המלחמה של עצמנו. וכלנו להפוך את היום הזה ליום חינוכי לחיילי צה"ל, לכל בחור צעיר, לומר לנוער: מדינה זו רוצה ששנקה יהיה טהור!

יש בידי כרוז חתום בידו 60 אנשי רוח גדולים, שפנו לממשלה וביקשו לפתוח את הכפר. התאמרו על אנשים אלה שהם מסיתים, שהם מדיחים, שהם עוכרי ישראל, שהם רוצים לחרום את המדינה?

מה הייתם אומרים אילו קרה במקום אחר אסון כזה ליהודים, והממשלה באותו מקום

שנעשה דבר שאסור לעשותו ככנסת: נקראו קריאות ביניים להודעה אישית. רק קריאה אחת נרשמה, אך היו קריאות רבות — קריאות של שינאה אישית ולהסת מצד ספסלי המערך, וקריאות נגדיות של זעם מצד ספסלי הרות על קוראי קריאות הביניים. קריאות אלה לא נרשמו.

אורי אבנרי: גברתי היושבת ראש, אינני אוהב הודעות אישיות, אבל במקרה זה אין לי ברירה אלא למסור הודעה כזאת.

בוויכוח על המימשל הצבאי היום אמר חבר'הכנסת כ"ץ, כי בטחון המדינה אינו מעניין אותי, וכי אני אדיש לו. אני דוחה האשמה זו בכל החריפות.

אני מייצג תנועה, שזכתה בבחירות לאחוז ניכר של קולות בקלפיות הצבאיות. פיישניים מן האחוז שקיבלנו בקלפיות האזרחיות.

אני עצמי הייתי חבר המחותרת הלוחמת מאז גיל 14. במלחמת העצמאות הייתי חייל מתנדב בפלוגת הקומנדו שועלי שמשון, ונפצעתי קשה בקרב, בעמדי בראש כיתה של חיל הרגלים.

יעקוב כ"ץ: מה אתה מספר לנו היסטוריה?

אורי אבנרי: לך אין היסטוריה!

יעקוב כ"ץ: דבר על מה שאתה כותב היום...

אורי אבנרי: בהילחמי בקיום המימשל הצבאי, אני מאמין שאני מקדש את האידיאלים שעמדו לנגד עיני חברי ועיני שלי בימי קרב ואימה — ובכך אני סבור שאני משרת את בטחון המדינה. על כך אינני מתבייש — כפי שדרש ממני חבר'הכנסת ארם.

לפני כן עוד הספיק ראשה הממשלה לענות למתחכמים, ותוך כדי כך התקיף בחריפות את תופיך טובי, איש רקיה, באמרו שאין הוא ראשיגר לשלום. אלא רק לריב ולמדון, מכאן עבר אלינו, אם כי שינה תוך כדי כך את נימת דיבורו:

לוי אשכול: כמעט אותו דבר אני יכול להגיד לחבר'הכנסת אבנרי. לא כל המרבה בהגזמות, עלילות ובהוצאות דיבת הארץ, הוא משוכח.

אורי אבנרי: הבה נבדיל בין ארץ ומישר. לוי אשכול: הבה נבדיל בין ארץ ומישר.

אם היית אומר ארץ וממשלה, הייתי אומר לך שהממשלות משתנות. סוף סוף, מה אנש' כי תזכורנו כמה שנים חי ב'אדם, וכמה שנים חי אדם בעסקנותו אבל במשטר הדימוקרטי הקיים בישראל, אני חושב שלא כל המרבה בסענות הללו ובדברים הללו — כבר אמרתי זאת פעם אחת, ואיני רוצה להרגיז יותר מדי, ולומר דברי נאצה — הלא משוכח.

אני חושב שאתה, חבר'הכנסת אבנרי, אינך ליטווק, ולא תחליף בין ש' ליש' או ש' ליש', אבל אני יכול לומר הוא לא משוכח כי אם מסוכך; הוא מסתבך, לעתים גם בלא יודעים ובלא רצון.

אין המלאכה שלנו פשוטה וקלה. כפי שאמרתי, מדינתנו נמצאת במצור, ותודה בכך.